

САВЕТ ЗА ШТАМПУ

Комисија за жалбе Савета за штампу

ОДГОВОР НА ЖАЛБУ ИГОР МАРИНКОВИЋ

Пуномоћник Друштва за новинску-издавачку делатност "НИН" доо Београд, Жоржа Клемансоа 19 (матични број: 06925278), издавача јавног гласила "НИН", по уредном пуномоћју које доставља под 1/, благовремено се изјашњава на наводе подносиоца жалбе Игора Маринковића, као што следи:

- I. **Жалбу треба одбацити зато што не испуњава услове из Пословника о раду комисије за жалбу.**

Пословник о раду комисије за жалбу (у даљем тексту: Пословник) у члану 3. тачка 6 јасно прописује услове које жалба треба да испуни да би се по њој могло поступати и то:

- **да се спорни садржај односи лично на подносиоца жалбе, или да је жалба поднета уз писану сагласност лица које сматра да је оштећено објављеним садржајем;**

У овом случају подносилац Игор Маринковић није испунио један од обавезних услова које би жалба требало да испуњава имајући у виду да се **објављене информације не односе на подносиоца жалбе у смислу чл. 3 тачке 6 Пословника.**

Уз дужно поштовање подносиоца жалбе, ми не знамо ко је г. Игор Маринковић нити се он помиње у спорном тексту. Такође ми не знамо ни да је он припадник организације СНП "Наши", како се наводи у маил-у који смо примили од Генералног секретара Савета за штампу Гордане Новаковић. На основу претходно наведеног, Генерални секретар Савета је жалбу морао да одбаци у складу са чл. 4 и 5 Пословника.

Имајући у виду наведено, захтевамо од Комисије за жалбе Савета за штампу тј. Генералног секретара да жалбу подносиоца – Игора Маринковића одбаци.

Опреза ради, "НИН" доо се изјашњава на наводе из жалбе као што следи:

II. Не постоји повреда Кодекса новинара Србије у овом случају.

Сматрамо да у овом случају не постоји повреда правила Кодекса новинара Србије (у даљем тексту: Кодекс).

Новинарка текста Тања Николић Ђаковић је поступала у складу са чл. 3, 4 Кодекса и у тексту су јасно назначени извори информација. Првенствено, на самом почетку текста пренет је део саопштења са сајта СНП "Наши" веродостојно и без икаквих промена.

Доказ 2: Штампани приказ текста објављеног на интернет сајту СНП Наши под "ИИ Словенски Војно-родољубиви Збор (Москва 2013), објављен на интернет страници <http://насисрбија.орг/индекс.php/2013/03/29/ии-словенски-војно-родољубиви-збор-москва-2013/>

У тачки 1 жалбе може се видети да подносилац наводи да је повређен чл. 5 Кодекса тако што је у тексту наведено:

"Има оних који су спремни да верују да су СНП НАШИ само једна од ултадесничарских организација у Србији основане одлуком ФСБ, руске обавештајне службе да у Србији прошири геостратешки утицај и деловање Русије"

Сматрамо да се ова информација не може окарактерисати као прекршај чл. 5 Кодекса, јер се у наведеној информацији не износе оптужбе, клевете и гласине, већ се јасно наводи да **има оних који су спремни да верују** у наведену информацију. Ауторка текста овим путем не износи тврдњу, већ само мишљење да постоје и људи који верују да су СНП "Наши" основани одлуком ФСБ-а, руске обавештајне службе. Никома се не може забранити да верује у нешто, без обзира да ли за то има основа или не, као што се не може новинару забранити да то веровање/мишљење објави у тексту.

Не само што новинар није прекршио Кодекс већ се стриктно држао правила из чл. 2, као и смерница из чл. 1 и чл. 5 Кодекса које прописују као што следи:

- *Право медија је да имају различите уређивачке концепте, али је обавеза новинара и уредника да праве јасну разлику између чињеница које преносе, коментара, претпоставки и нагађања. (чл. 2 Кодекса)*
- *Саопштења политичких странака или других интересних група морају да буду означена као таква. У случају да је саопштење редакцијски обрађено, читаоци/гледаоци/слушаоци морају бити обавештени о примарном извору информација. (смернице чл. 1)*
- *У случају да новинар процени да објављивање непотврђене информације или нагађања у интересу јавности, дужан је да јасно и недвосмислено нагласи да информација није потврђена. (смернице чл. 5)*

Даље, у тачки 2 жалбе се наводи да у делу текста под насловом АКЦИЈЕ прекршено више правила Кодекса као што су истинитост извештавања и новинарска пажња.

Скрећемо пажњу да се у спорном делу текста преносе изјаве саговорника Милана Мијаковског-начелника катедре за безбедност Војне академије и професора факултета за безбедност Зорана Драгишића, те изјаве су верно и у потпуности пренете у самом тексту и такође су јасно назначени делови у којима се преноси изјава и мишљење саговорника. У овом делу текста се нигде не помиње СНП "Наши", нити се инсиунира да су они били повезани са инцидентом приликом бацања коктела на грчку амбасаду. Стога, поступљено је са дужном новинарском пажњом.

Чл. 5 тачка 1 Кодекса прописује да:

- *Новинар има право да истражује све околности и чињенице о догађајима који су од интереса за јавност.*

Према томе, спорни текст говори о томе да у Србији постоји екстремистичко подземље и да постоји опасност од њиховог деловања. У самом тексту постоје два извора Милан Мијаковски и проф. Зоран Драгишић, која су контактирана да изнесу свој став и мишљење на тему разних организација (неонацистичких, ултрадесничарских, екстремистичких, фашистичких, анархистичких итд). Сматрамо да су саговорници управо компетентни људи, који се баве безбедношћу, стога њихово мишљење је у овом случају оправдано. С обзиром да део текста који се односи на СНП "Наши", преноси само **обавештење које је објављено на њиховом сајту** (видети доказ под 2/), то значи да су информације из тог обавештења познате и признате од стране СНП "Наши" као истините, па у конкретном случају није било потребе за додатном провером и коментаром поводом тог обавештења.

У прилог наведеном говори и теорија и међународна пракса Европског суда за људска права:

- *"Ова слобода обавезу друштва да толерише индивидуална гледишта, чак и у случајевима када иста шокирају већину, када су непристојна, груба, кад вређају већину или државу. Ово захтевају налози плурализма, толеранције и широкогрудности." (Донна Гомиен, Схорт гуиде то тхе ЕЦХР)*
- *"Ако човеку не омогућимо доступност правима и истинитим информацијама, идејама и обавештењима, за последицу нећемо имати члана друштва који активно и суштински учествује у његовом стварању, него напротив грађанина који само привидно самостално мисли" (Данило Николић – Медијско право)*

Такође, фотографије које су објављене у спорном тексту илуструју деловање екстремиста, са којима се јавност непосредно сусреће јако често и објављене су у свему у складу са чл. 8 Кодекса који прописује правила која се односе на поштовање ауторства.

Скрећемо пажњу да подносилац жалбе није аутор спорних фотографија, па се исти не може ни позивати на правила Кодекса у овом случају.

III. Објављивање спорног садржаја је дозвољено у складу са Законом о јавном информисању.

Члан 4. Закона о јавном информисању(ЗЈИ) прописује да се у јавним гласилима слободно објављују идеје, информације и мишљења о појавама, догађајима и личностима о којима јавност има оправдан интерес да зна.

Као што је и претходно наведено ово је управо случај од великог интереса за јавност, циљ објављивања ових информација је био да се обавесте грађани о томе шта се све дешава у нашој земљи и да постоје разне организације, које делују на разне начине.

Извештавање јавности о догађају за који постоји оправдан интерес је не само право јавног гласила, већ и његова законска обавеза, тј. слобода изражавања ужива нарочиту заштиту Европске конвенције за заштиту људских права и основних слобода (ЕК), као један од суштинских темеља демократског друштва. Према томе, недељник "НИН" има право да саопштава информације од јавног значаја, у складу са чланом 1. и 2. ЗЈИ.

Молимо да приметите, да је став Европског суда за људска права да ограничења слободе медија морају да се тумаче уско и да се у сваком конкретном случају мора убедљиво утврдити и показати да постоји неопходна потреба и услови за ограничења у демократском друштву као што је наше, нарочито с обзиром да је дужност новинара као и јавних гласила да саопштавају информације и идеје о свим питањима од јавног интереса, што обухвата и информације које се увек не свиђају поједницима на њих не остављају пријатан утисак и сл.

Такође објављивање предметних фотографија је дозвољено у складу са чл. 45 став 1 тачка 1, 2, 3, 5, 6, 8, 9, 10 ЗЈИ¹, који прописује када није потребан пристанак за објављивање информација из члана 43.

¹ Члан 45. Став 1 ЗЈИ: Изузетно од члана 43. овог закона, информација из приватног живота, односно лични запис, може се објавити без пристанка лица на које се односи, ако:

1) је то лице информацију, односно запис, наменило јавности; 2) се информација, односно запис, односи на личност, појаву или догађај од интереса за јавност, нарочито ако се односи на носиоца државне или - 13 - политичке функције, а објављивање је важно с обзиром на чињеницу да лице обавља ту функцију; 3) је лице својим понашањем дало повода за објављивање информације, односно записа; 5) је објављивање у интересу правосуђа, безбедности земље или јавне безбедности; 6) се лице није противило прибављању информације, односно прављењу записа, иако је знало да се то чини ради објављивања; 8) је објављивање потребно ради упозорења на опасност (спречавање заразне болести, проналажење несталога лица, преваре и слично); 9) се запис односи на мноштво ликова или гласова (навијача, концертне публике, демонстраната, уличних пролазника и слично); 10) се ради о запису с јавног скупа;

Новине су приликом објављивања текста дали своје мишљење о једној појави о друштву, а то је бујање екстремистичких и радикалних група које не презају од насиља, као и мишљење да је могуће да су такве групе/организације финансиране из иностранства.

Изношење таквих мишљења је слободно и допуштено изричитом одредбом чл. 1 Закона о јавном информисању²(ЗЈИ), такође одредбом чл. 2 ЗЈИ³ прописано је да нико не може ту слободу да ограничи.

Текст се дакле не односи ни на једну посебну групу, већ говори о једном феномену екстремистичких/радикалних група, као опасности за друштво, а СНП „Наши“ се само помиње у том општем контексту на начин који је дозвољен, као што смо претходно објаснили.

У Београду,
04.06.2013.

„НИН“ доо
које заступа Стојковић & Прекајски“ ОД Београд

Душан Стојковић, адвокат

² Чл. 1 ЗЈИ: „Овим законом уређује се право на јавно информисање као право на слободу изражавања мишљења, као и права и обавезе учесника у процесу јавног информисања. Право на јавно информисање обухвата нарочито слободу изражавања мисли, слободу прикупљања, истраживања, објављивања и ширења идеја, информација и мишљења, слободу штампања и дистрибуције (растурања) новина и других јавних гласила, слободу производње и емитовања радио и телевизијског програма, слободу примања идеја, информација и мишљења, као и слободу оснивања правних лица која се баве јавним информисањем.

³ Чл. 2 ЗЈИ: „Јавно информисање је слободно и у интересу јавности. Јавно информисање не подлеже цензури. Нико не сме, ни на посредан начин, да ограничава слободу јавног информисања, нарочито злоупотребом државних или приватних овлашћења, злоупотребом права, утицаја или контроле над средствима за штампање и дистрибуцију јавних гласила или над уређајима за емитовање и радиофреквенцијама, као ни било којим другим начином подесним да ограничи слободан проток идеја, информација и мишљења. Нико не сме да врши било какав физички или други притисак на јавно гласило и његово особље, као ни утицај подесан да их омете у обављању посла.